

**Usmernenie generálneho riaditeľa sekcie vôd
Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky o bankských vodách a pôsobnosti
orgánov štátnej vodnej správy**

Určené: odborom starostlivosti o životné prostredie okresných úradov
Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
Sekcia vôd
Číslo: 1/2020-4
Bratislava, 08.01.2020

Číslo telefónu: 02/5956 3108

**Čl. 1
Všeobecné ustanovenia**

- (1) Podľa § 3 ods. 6 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „vodný zákon“) sa bankské vody na účely tohto zákona považujú za povrchové alebo podzemné vody a vodný zákon sa na ne vzťahuje, ak osobitný predpis neustanovuje inak. Osobitným predpisom je zákon č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (bankský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „bankský zákon“), ktorý v § 40 ods. 1 uvádza, že bankskými vodami sú všetky podzemné, povrchové a zrážkové vody, ktoré vnikli do hlbinných alebo povrchových bankských priestorov bez ohľadu na to, či sa tak stalo priesakom alebo gravitáciou z nadložia, podložia alebo boku alebo jednoduchým vtekaním zrážkovej vody, a to až do ich spojenia s inými stálymi povrchovými alebo podzemnými vodami.
- (2) Podľa § 40 ods. 2 bankského zákona je organizácia pri bankskej činnosti oprávnená
 - a) bezodplatne užívať bankské vody pre vlastnú potrebu,
 - b) bezodplatne užívať na základe povolenia orgánu štátnej vodnej správy bankskú vodu ako náhradný zdroj pre potrebu tých, ktorí boli poškodení stratou vody vyvolanou činnosťou organizácie,
 - c) vypúšťať bankskú vodu, ktorú nepotrebuje pre vlastnú činnosť, do povrchových, prípadne do podzemných vôd a odvádzať ju, pokiaľ je to potrebné, aj cez cudzie pozemky spôsobom a za podmienok určených orgánom štátnej vodnej správy a orgánom verejného zdravotníctva.
- (3) Ustanovenie § 40 ods. 2 bankského zákona je v súlade s § 20 ods. 1 vodného zákona, kde sa uvádza, že na používanie bankských vôd pre vlastnú potrebu právnickej osoby alebo fyzickej osoby – podnikateľa v bankskej činnosti sa nevyžaduje povolenie ani súhlas orgánu štátnej vodnej správy. Na základe uvedeného je potrebné rozlišovať, či je vykonávaná bankská činnosť alebo činnosť vykonávaná bankským spôsobom, čo určuje § 2 a § 3 zákona č. 51/1988 Zb. o bankskej činnosti, výbušninách a o štátnej bankskej správe v znení neskorších predpisov.

Čl. 2

Ak právnická osoba alebo fyzická osoba – podnikateľ vykonáva banskú činnosť a odoberá banské vody pre svoju potrebu, vodný zákon nevyžaduje k odberu banských vôd súhlas ani povolenie orgánu štátnej vodnej správy. Pokiaľ právnická osoba alebo fyzická osoba – podnikateľ nepotrebuje pri svojej banskej činnosti banské vody pre vlastnú potrebu, je povinná umožniť odber a iné používanie nepotrebného množstva banských vôd tým, ktorým orgán štátnej vodnej správy vydal povolenie na ich používanie (§ 20 ods. 2 vodného zákona). To znamená, že iný subjekt potrebuje povolenie orgánu štátnej vodnej správy na odber banskej vody podľa § 21 ods. 1 písm. a) vodného zákona, ak ide o povrchové vody alebo podľa § 21 ods. 1 písm. b) vodného zákona, ak ide o podzemné vody.

Čl. 3

- (1) Podľa § 20 ods. 3 vodného zákona do banských vôd možno vypúšťať iné vody, ktoré vznikli použitím banských vôd a ktoré obsahujú nerozpustné látky pochádzajúce z vyťaženej materiálu, len po ich predchádzajúcej úprave, ktorou sa dosiahne limitná hodnota znečistenia ustanovená vo vykonávacom predpise (Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 269/2010 Z. z.) pre priemyselné odpadové vody z ťažby a spracovania kameniva. Ak teda právnická osoba alebo fyzická osoba – podnikateľ v banskej činnosti používa banské vody pre vlastnú potrebu a túto vodu po použití vracia späť do banských vôd, na takéto odber a vypúšťanie nie je potrebné povolenie orgánu štátnej vodnej správy podľa § 21 ods. 1 vodného zákona. Ak do banských vôd vypúšťa vody iný subjekt, vyžaduje sa povolenie orgánu štátnej vodnej správy podľa § 21 ods. 1 písm. c) alebo d) vodného zákona (podľa druhu vôd) po dohode s obvodným bankým úradom, čo uvádza aj § 40 ods. 4 bankého zákona.
- (2) Podľa § 20 ods. 5 vodného zákona podzemné vody odkryté činnosťou vykonávanou bankým spôsobom nie sú bankými vodami.
- (3) Ak právnická osoba alebo fyzická osoba – podnikateľ vykonáva banskú činnosť a vypúšťa banské vody do povrchových vôd, prípadne do podzemných vôd, je oprávnená podľa § 40 ods. 2 bankého zákona vypúšťať banské vody spôsobom a za podmienok určených orgánom štátnej vodnej správy a orgánom verejného zdravotníctva. Orgán štátnej vodnej správy podľa § 20 ods. 4 vodného zákona určí spôsob a podmienky na vypúšťanie banských vôd do povrchových vôd; vypúšťanie banských vôd do podzemných vôd je možné len za podmienok ustanovených v § 15 ods. 6 a ods. 7 písm. g) vodného zákona. Na konanie podľa § 20 ods. 4 vodného zákona sa vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní.
- (4) **K vypúšťaniu banských vôd podľa § 40 ods. 2 bankého zákona dochádza iba vtedy, ak pri vykonávaní banskej činnosti vznikne potreba vypustiť naakumulované banské vody, resp. ich odvádzať do povrchových vôd alebo do podzemných vôd, aby banské vody neznemožňovali ťažobnú činnosť. Za vypúšťanie, resp. odvádzanie možno považovať len uvedomelú ľudskú činnosť, vykonávanú prostredníctvom technického zariadenia, napr. čerpanie a vypúšťanie potrubím alebo umelo vybudovaným kanálom do vodného toku.** Pokiaľ nie sú splnené uvedené predpoklady, nemožno hovoriť o vypúšťaní banských vôd ale iba o „voľnom vytekaní“ a nie je možné aplikovať § 40 ods. 2 bankého zákona vo väzbe na § 20 ods. 4 vodného zákona.

- (5) Pokiaľ právnická osoba alebo fyzická osoba – podnikateľ vypúšťa počas banskej činnosti banské vody do povrchových vôd alebo do podzemných vôd a nemá od orgánu štátnej vodnej správy určený spôsob a podmienky tohto vypúšťania podľa § 40 ods. 2 banského zákona, orgán štátnej vodnej správy môže prejednať správny delikt podľa § 74 ods. 1 písm. o) vodného zákona (neplní iné povinnosti ustanovené týmto zákonom alebo povinnosti podľa neho uložené orgánom štátnej vodnej správy), nakoľko z § 20 ods. 4 vodného zákona vyplýva povinnosť mať určený spôsob a podmienky na vypúšťanie banských vôd. Odporúčame orgánom štátnej vodnej správy riešiť prípadné vypúšťanie banských vôd bez určeného spôsobu a podmienok orgánu štátnej vodnej správy v spolupráci s orgánom štátnej banskej správy a dohodnúť sa, podľa ktorého právneho predpisu sa správny delikt bude riešiť, nakoľko je porušený aj § 40 ods. 2 banského zákona.

Čl. 4

- (1) Nedoriešené zostáva postavenie banských vôd v dobe po ukončení banskej činnosti a banské vody vytekajú naďalej. Banský zákon v § 40 ods. 1 uvádza, čo sú banské vody a ich existenciu viaže na banskú činnosť, avšak časovo ju neobmedzuje. Z uvedeného je dôvodné sa domnievať, že banské vody zostávajú banskými vodami aj po ukončení banskej činnosti. Žiadne ustanovenie banského zákona sa však priamo nedotýka problému voľného vytekania (nie riadeného vypúšťania) banských vôd zo starých banských diel po zániku ťažobnej spoločnosti. Podľa § 35 ods. 1 banského zákona sa starým banským dielom rozumie banské dielo v podzemí, ktoré je opustené a ktorého pôvodný prevádzkovateľ ani jeho právny nástupca neexistuje alebo nie je známy. Podľa § 35 ods. 4 banského zákona zabezpečovanie alebo likvidáciu starých banských diel a ich následkov, ktoré ohrozujú verejný záujem, zabezpečí v nevyhnutnom rozsahu Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky.
- (2) Ak bude orgán štátnej vodnej správy riešiť vytekanie banských vôd zo starého banského diela z vlastného podnetu alebo na základe doručeného podnetu, ak vytekajúce banské vody znečisťujú povrchové alebo podzemné vody alebo iným spôsobom ohrozujú životné prostredie, je potrebné obrátiť sa sekciu vôd Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, ktorá požiada Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky o určenie zodpovednej osoby, s ktorou sa bude prerokovávať problém vytekania banských vôd. Orgán štátnej vodnej správy na základe vykonaného štátneho vodoochranného dozoru v prípadoch, ak je potrebné na riešenie vytekajúcich banských vôd nastaviť podmienky rozhodnutím, nevydáva povolenie na osobitné užívanie vôd, ale opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov podľa § 66 ods. 5 vodného zákona.

Čl. 5

- (1) Novelou vodného zákona (zákon č. 51/2018 Z. z.), účinnou od 15. marca 2018, sa orgány štátnej vodnej správy podľa § 28 ods. 2 vodného zákona vyjadrujú aj
- a) k určeniu prieskumného územia, zväčšeniu prieskumného územia alebo predĺženiu doby platnosti prieskumného územia,
 - b) k určeniu, zmene, zrušeniu dobývacieho priestoru alebo chráneného ložiskového územia,
 - c) k povoleniu, zmene, ukončeniu banskej činnosti alebo činnosti vykonávanej banským spôsobom.

- (2) V § 17 ods. 2 zákona č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušninách a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov je uvedené, že ak banskou činnosťou sú ohrozené právom chránené objekty a záujmy, musia sa so žiadosťou o povolenie banskej činnosti predložiť doklady o vyriešení stretov záujmov.
- (3) Orgány štátnej vodnej správy využijú všetky možnosti, ktoré im dáva platná legislatíva, najmä
- a) § 28 vodného zákona,
 - b) vo svojom záväznom stanovisku, ak ťažba podlieha zákonu č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
 - c) vo svojom vyjadrení podľa § 28 ods. 2 písm. f) vodného zákona na účely prerokovania územnoplánovacej dokumentácie,
 - d) pri určovaní spôsobu a podmienok, za ktorých sa môžu vypúšťať banské vody do povrchových vôd, resp. do podzemných vôd
- a určia podmienky tak, aby bola správne nastavená všestranná ochrana vôd nielen počas vykonávania banskej činnosti alebo činnosti vykonávanej banským spôsobom, ale aj po ukončení týchto činností.

Čl. 6

Zrušovacie ustanovenie

Týmto usmernením sa zrušuje stanovisko Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky č. 1614/2017-4.1 zo dňa 11.01.2017 k problematike banských vôd a pôsobnosti orgánov štátnej vodnej správy.

Čl. 7

Účinnosť

Toto usmernenie nadobúda účinnosť dňom jeho vydania.

Ing. Vladimír Novák
generálny riaditeľ sekcie
Ministerstva životného prostredia
Slovenskej republiky